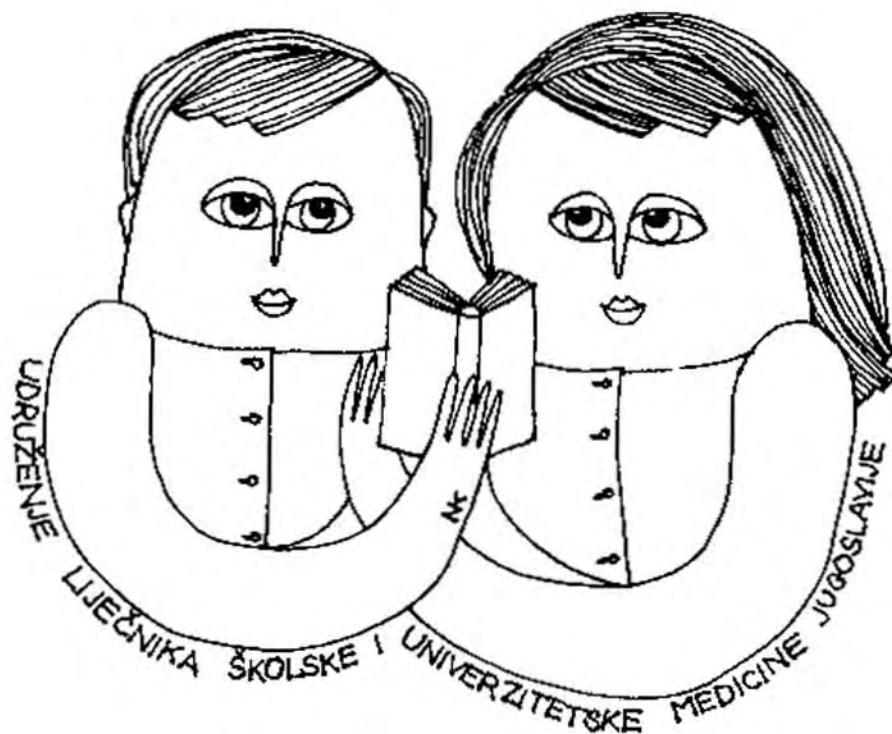

UDRUŽENJE LIJEČNIKA ŠKOLSKE I UNIVERZITETSKE
MEDICINE JUGOSLAVIJE

ZBORNIK RADOVA

I. SIMPOZIJA

LIJEČNIKA ŠKOLSKE I UNIVERZITETSKE MEDICINE
JUGOSLAVIJE

Zagreb, 6.—8. 11. 1986.

PROCJENA DODATNIH KRITERIJA ZDRAVSTVENOG STANJA ZA UPIS KANDIDATA NA STUDIJ RAZREDNE NASTAVE

Dr Zdenko KOSINAC i Dobromir BONACIN, prof.
Filozofski fakultet Zadar, OOUR Split

S a ž e t a k

Na uzorku od 200 studenata razredne nastave i 200 studenata nenastavničkih studija Sveučilišta u Splitu izvršene su diskriminativne analize u prostoru patoloških konativnih faktora i na odabranom setu motoričkih varijabli. U patološkom konativnom prostoru skupine se razlikuju u multidimenzionalnom sistemu, dok kod motornog je to samo djelomično slučaj. Predlažemo da se ustanovi egzaktni sistem selekcije kandidata za nastavnički studij s maksimalnom vjerojatnošću uspješnog završetaka studija i jednako uspješnog odgojno-obrazovnog rada i da na taj način isti kandidati budu zaista efikasni u funkciji reprodukcije društvenog sistema.

P r o b l e m

Ma koji oblik odgoja i obrazovanja u svojoj osnovi podrazumijeva da kandidat mora udovoljiti postojećim medicinskim kriterijima kojima se procjenjuje zdravstveni status. Jednako tako i visokoškolske ustanove među kojima i nastavnički studij razredne nastave zahtijeva i dodatne kriterije za upis, proizašle iz prirode nastavnih planova i programa i budućeg zanimanja zainteresiranih kandidata. Očekivane specifičnosti odnose se na manji intenzitet patoloških konativnih modaliteta ponašanja kao i očigledno bolju motoričku sposobnost u odnosu na kandidate za nenastavničke studije. Budući da je nivo motoričkog obrazovanja djece razredne nastave presudan za kasniji rad i stvaralaštvo, to se od nastavnika očekuje da osim stručne i pedagoške podobnosti ima takav zdravstveni status koji je u funkciji motoričkog obrazovanja. Cilj ovog rada je dakle pokušaj određivanja dodatnih kriterija koji će davati prednost kandidatima s mogućnošću uspješnijeg realiziranja suvremenih odgojno-obrazovnih zahtjeva.

M a t e r i j a l i m e t o d e

Na uzorku od 200 ispitanica razredne nastave i 200 ispitanica nenastavničkih studija Sveučilišta u Splitu u travnju 1986. godine primjenjena je baterija testova 18PF (Momić, 1971) namijenjena mjerenju patoloških konativnih faktora, a isto

tako i odabrani set motoričkih testova kojim se mogu opisati regulativni mehanizmi odgovorni za kvalitet gibanja i kretnu izražajnost (za procjenu brzine frekvencije: tapping rukom, tapping nogom, tapping nogom o zid, fleksibilnost: duboki pretklon na klupici, mačevalačka špaga i Iskret palicom, koordinacija tijela: okretnost s palicom, okretnost u zraku, uzimanje i bacanje lopti u sjedenju, ravnoteža: poprečno stajanje na gredi s otvorenim očima, stajanje na jednoj nozi uzduž klupe, stajanje na obrnutoj klupici). Razlikovanje grupa učinjeno je pomoću analize varijance i multivarijantne diskriminativne analize.

Rezultati i diskusija

Manji je broj patoloških reakcija kod ispitanica razredne nastave pozitivna indikacija, budući da je za uspješno obavljanje odgojno-obrazovnog rada smanjen broj patoloških konativnih reakcija kod nastavnika od izuzetne važnosti. Rezultati analize varijance (Tablica 1.) dokazuju da se skupine međusobno razlikuju, ali ne jednako i ne u svim manifestnim reakcijama. Dominantna razlika je u kontroli integrativnih funkcija te se može zaključiti da ispitanice nenastavničkih studija slabije kontroliraju integrativne funkcije, posljedica čega će biti sklonost ka povlačenju i iskazivanju reakcije pasivnog, odbrambenog tipa. U najvećem broju slučajeva i situacija (neodređeni strah, bojazana, prisilne radnje i sklonost zatvaranju). Alternativne reakcije kod dijela istih ispitanica može se očekivati kao oblik agresije u socijalno polje.

Značajan nivo na kojem diskriminativna funkcija separira skupine ispitanica (Tablica 1.) svjedoči o bitnim razlikama patoloških konativnih dimenzija koje su odgovorne za modalitete ponašanja i uspješno djelovanje u odgoju i obrazovanju djece. Struktura diskriminativne funkcije orijentirana je tako da opisuje ispitanice nenastavničkih studija kao osobe s povišenim svim patološkim reakcijama iz ponudjenog sistema u odnosu na ispitanice razredne nastave. Izuzetak čini hipomaničnost koju karakterizira prvenstveno otvoreni oblik uspostavljanja reakcija s okolinom, što samo po sebi i ne odražava patološku reakciju. Dobiveni rezultati daju nam za pravo da ukažemo i predložimo na nužnost uvođenja kriterija selekcije kandidata za upis na studij razredne nastave na osnovi rezultata ispitanika u konativnim testovima. Međutim, poznavajući etiologiju patoloških konativnih faktora nužna je pojačana društvena kontrola i selekcija što prije, možda već pri prelasku iz osnovnog u usmjereno obrazovanje, dakle već pri prvom izboru zanimanja. Ako pretpostavljamo da je nastavnik subjekt indentifikacije učenika, onda redukcija patoloških modaliteta ponašanja nastavnika proizvest će analogan utjecaj na formiranje ličnosti djeteta što je veoma važan cilj u odgojno-obrazovnom radu s djecom. Kako su rezultati prepoznatljivi i na nivou analize varijance i strukture diskriminativne funkcije, problem diskriminacije u motoričkom prostoru bit će interpretiran

TABLICA 1.

REZULTATI U KONATIVNOM PROSTORU :

	X1	X2	G1	G2	F	P	DF
A-1	33.22	37.27	10.40	10.52	14.88	XX	.76
F-2	19.58	23.22	10.89	11.68	10.33	XX	.74
O-3	10.72	12.25	6.19	6.48	5.80	X	.81
C-4	9.14	10.48	5.04	5.33	6.64	XX	.76
S-5	40.71	42.11	10.76	10.54	1.72		.74
D-6	18.02	21.68	9.94	12.05	10.95	XX	.84
I-7	9.06	10.07	4.57	4.71	4.71	X	.80
E-8	9.78	10.27	5.01	5.15	.91		.73
Z-9	5.13	6.42	3.96	4.50	8.13	XX	.76
K10	6.47	6.38	5.76	5.11	.02		.61
G11	7.09	7.01	4.71	5.35	.03		.55
R12	6.86	7.68	5.20	5.43	2.34		.61
H13	18.00	18.92	8.17	9.17	1.10		.67
M14	15.77	17.49	7.50	8.02	4.91	X	.64
T15	18.34	20.96	7.81	8.44	10.33	XX	.65
M16	42.39	39.95	10.26	11.45	4.99	X	-.02
L17	17.20	22.41	9.26	11.80	23.94	XX	.87
P18	20.31	22.00	8.71	9.09	3.56		.65

Centroidi : G1 = -0.694
G2 = 0.694

Znacajnost diskriminativne funkcije :

R = .60 ROOT = .56 HI = 173.69
R2 = .36 LAMBDA = .64 Q = .00
SS = 18 WILKS = .64

TABLICA 2.

REZULTATI U MOTORICKOM PROSTORU :

	X1	X2	G1	G2	F	P	DF
TAP	40.79	39.63	4.73	3.98	6.92	XX	.63
TAN	24.75	24.02	2.71	2.46	7.89	XX	.55
TAZ	26.75	24.12	3.68	3.23	57.56	XX	.71
PTK	49.51	45.82	8.19	9.35	17.47	XX	.51
SPA	160.76	162.53	11.90	11.13	2.34		.05
ISK	52.38	64.06	19.60	13.68	47.52	XX	-.67
ZRA	5.39	5.60	.80	.99	5.22	X	-.46
PAL	7.24	7.64	1.57	1.71	6.06	X	-.45
BAC	7.97	7.74	1.82	1.57	1.86		-.01
GRE	2.46	2.70	1.15	1.26	4.07	X	-.11
UZD	6.99	8.03	6.32	6.15	2.81		.02
OBR	2.81	2.78	1.16	1.40	.05		.18

Centroidi : G1 = 0.425
G2 = -.425

Znacajnost diskriminativne funkcije :

R = .66 ROOT = .73 HI = 215.90
R2 = .42 LAMBDA = .58 Q = .00
SS = 12 WILKS = .58

(x) = Metrijski suprotno orijentirane varijable

X1(2) = Aritmeticka sredina grupe 1(2)

G1(2) = Standardna devijacija grupe 1(2)

F = F-test za anлізу varijance

P = Znacajnost F-testa [XX (.01), X (.05)]

DF = Diskriminativna funkcija

G1 = Ispitanice studija razredne nastave

G2 = Ispitanice nenastavnickih studija

Kritična vrijednost saturacije = .128

jedinstveno, istovremeno s obzirom na različite metode. Ispitanice se razlikuju u prostoru odabranih **motoričkih testova**. Osnovna razlika (Tablica 2.) je u sposobnosti transmisije nervnih impulsa i njihovo prevodjenje u smislene pokrete. Razlika je očita i u sposobnosti izvodenja pokreta velikih amplituda kao i u sposobnosti regulacije i kontrole gibanja u korist ispitanica razredne nastave (Tablica 2.). Budući sve varijable iz odabranog sistema ne pridonose u jednakoj mjeri separaciji grupa, očigledno je da postojeći sistem motoričke selekcije ne može odgovoriti precizno na postavljeno pitanje koje to motoričke dimenzije daju prednost sposobnijim kandidatima pri upisu na nastavnički studij. Opravdano je, dakle, ustanoviti koje su to dimenzije s najvećim transferom za postizanje efikasnosti motoričkih reakcija relevantnih za uspješno savladavanje zahtjeva u toku studija i naredno realizaciju nastavnog plana i programa razredne nastave.

Na osnovi dobljenih rezultata, vlastitih spoznaja i spoznaja autora dostupnih u literaturi realno je predložiti iz motoričkog prostora kriterije koordinacije, ritma i brzine kao osnovne. Moguće je uključiti i takvu sposobnost koja ne pripada u potpunosti motoričkom sistemu, poput fleksibilnosti. Razradjeni sistem kriterija testiran u praktičnim uvjetima i kontinuirano primjenjivan davao bi znatno veće garancije adekvatnom odabiru kandidata u odnosu na postojeći kriterijski poligon sa zadacima kojega uz to karakteriziraju i neizdiferencirana mjerna svojstva.

Osobine ličnosti, motoričke sposobnosti, te sposobnosti prijema i obrade informacija definiraju zasigurno zdravstveni psihosomatski status kao osnov u za uspješno obavljanje odgojno-obrazovne funkcije u razrednoj nastavi.

Z a k l j u č a k

Dobljeni rezultati potvrdili su hipoteze o različitosti grupa ispitanica u prostoru patoloških konativnih faktora i odabranih motoričkih varijabli. Vrijednosti koje definiraju razlike u prostoru patoloških konativnih osobina nužno je zadržati i izdici na nivo kriterija pod društvenom kontrolom. Rezultati iz prostora motorike sugeriraju doduše da postoje razlike između grupa, ali i neophodnost iznalaženja preciznog kriterijskog sistema čija bi selektivna vrijednost bila nesumnjiva. Za obavljanje bilo kojeg posla osnova je određeni stupanj zdravlja, a za uspješan nastavnički posao posebno su bitne uravnotežene funkcije mehanizama odgovornih za modalitete ponašanja i regulaciju gibanja.

L i t e r a t u r a

1. Gredelj, M. i surad.: Model hijerarhijske strukture motoričkih sposobnosti I. Rezultati dobijeni primjenom jednog neoklasičnog postupka za procjenu latentnih dimenzija. Kineziologija, vol. 5, br. 1-2, str. 7-81, 1975.
2. Miljković, V.: Neki problemi selekcije učiteljskih kadrova. Učitelj, br. 8, str. 46-53, 1984.
3. Momirović, K.: Struktura i mjerenje patoloških konativnih faktora. Republički zavod za zapošljavanje, Zagreb, 1971.
4. Momirović, K. i surad.: Prilog formiranju kibernetičkog modela strukture konativnih faktora. Kineziologija, vol. 14, izv. br. 5, str. 83-108, 1982.
5. Pantić, D.: Kriteriji selekcije kandidata za učiteljski poziv. Učitelj, br. 8, str. 36-45, Beograd, 1984.
6. Gruber, A.: Suvremena škola pretpostavlja suvremeno obrazovanje nastavnika. Pedagoški rad, br. 3-4, str. 113-127, Zagreb, 1983.